

Niamuno Sargas

broliams Pietuwinintams žines pranešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžeje, kas ketvergą išbūdamas, laštāja prie arcziauštojo pusto ar per gromatnešį apselūtās ant bertainio meto 50 peningū, su prinešimu į namus 65 peningūs. Ir pati laitraščio išleistuwe Tilžeje, pylimo ulyczioje (Dammstraße) 2. bute, priima apšielawimus arba išsirašymus.

Bėrnai mylėsim cėcorystę,
Drašei užtaršim lietuwystę!

Apsakymai

į „Niamuno Sarga“ įstatomieje laštāja po 10 peningū už kožną smulleis raštās išpausią eitutę ir yra šio laitraščio išleistuwe priimami. — Gromatas ir rantraščius dėl laitraščio siuncziamus priima redytuwe Tilžeje, pylimo ulyczioje (Dammstraße) 2. bute.

6. num.

Tilžeje, 10. februwarijū 1887.

2. metas.

Niamuno Sargas

dar wis gal prie kožno cėcoriškio pusto už šį bertainį meto apsteliujamas buti ir laštāja **50 pf., dyltai į namus 65 pf.**

Prasome brolius Pietuwinintus nesigailėti tu šeliu pinigeliu ir „Niamuno Sarga“ kū weikiaus išsirašyti. **Mėdystė.**

Ar yra zalnieryštė žemei našta arba žegnonė.

Cėcorystės saimas tape pradžioje šio meto išardytas, o tai dėl to, kadangi jįsai waldžiai neįwelyjo waisko padaugšimimą ant septyniū, bet tiktai ant triju metu. Mes nenorime tyrineti, ar tai buvo tikroji priežastis saimo išardymo ar ne, tiktai apmąstyti wieną dalyką zalnieryštės, apie kurį įpaczei šime czese daug kalbama ir rašoma yra. Tai yra klausymas, ar zalnieryšte žemei yra žegnone arba našta. Wežliškose lapose zalnieryšte yra išgyriama, kaip didelė žegnone. Czion galima skaityti, kad zalnierija nuperka laukinintams arklius, awižas, šieną ir šaudus, kad

remestintintai ir wisokie fabrikantai daug darbo gauna, wienu žodžiu, kad pinigai, kurius zalnierija gauna, wėl žemei ant gero pareina, kadangi pinigai pagal didžiausią dalį žemeje pasiliekt. Tai yra didelės apširikimas, nū kurio ir tulafis protingafis ne yra walnas. Mes negalime užfiginti, kad zalnierei tokiamė didžiamė skaitlinje laikyti buti tur; tur buti macnus waiskas gatawas, idant mums neprietelei pakajū dātu, ir karui pasidarius musu tewiškė nū „išpustyjimo biau-rybes“ apsaugota butu. Dėl to ale nepriwalome ir negalime zalnierija laikyti per žegnone pakajaus czese; tada ji yra labai sunki našta, kaip ir pats ponas Moltkis ir kiti augšti zalnieriški uredinintai ištare yra. Tas dalykas mums aiškus pastos, kad mes sekanczią pasatą įsitėmšime. Du laukinintu nukeliawo į tolimą šalį šiaurinės Amerikos, kur dar Indijonai aplinkui bastesi, ir tenai kur 30,000 murgu žemės pasifawino. Gywenti pradėdant tarė senesnyšis jaunėsniawui: „Aš lauką apgywėsiu ir wisus darbus atlikšiu, o tu laikyt 50 wyrū, aprupit jūs rubais,

ginklais, walgiu ir wisomis priewolemis ir serget mudwies už prieš Indijonu užpūlimą. Aš taw dūsiu 2000 dolariu ant „zalnieriu“ išlaikymo, ale tu turi wisą nū manęs pirkti, tą tu privalai, aš tai parupišiu. Tai po pinigai pasilikš mumdwiem ir mudu laštos neturesiwa. Gerai, sake jaunėsnyšis, ir surinkš 50 wyrū, dare, kaip buvo sugneketa, rupino už pakajū, pirko rubus, jawus, miesą ir kitą nū sawo prieteliaus iš gautuju 2000 dolariu. Metni praėjus jįsai buvo pinigus išdawęs, ir jo draugas tūs buvo atgawęs. Žiėdwiem susirokujant tarė senesnyšis: Dabar weliu turiu sawo 2000 dolariu, ale kur dingo tresa (numai), kur dingo tiek daug būnos, kur dingo jaucei, awis ir kiaules, kurias nū manęs pirktai? Tie suwalgyti ir šalin, o prie darbo man tawo zalnierei neko negelbejo, neigi saw butą nepasibudawojo. Atfidusejusi tarė: Rą darysiwa, turiva tą sunkią naštą nešioti . . . . . Tai po yra ir su zalnierija. Ji rods daug pinigū išbūda, ale tūs negal iš žemės išsikasti, bet ar šoku ar tokiu budu nū žmoniu gauti

Wargai dwiejū išejūnū Amėrikoje.

Parasė Sentus.

Priemazga.

6] Lauras tūjaus prišoko prie rapuku ir taip stubino rinkti, kad net rankos drebejo, susipylė į štwerną ir tūjaus pasijuto lengwiaus ant širdies. Kencziant badą, raštas šmotelis maisto yra didelė laimė; dėl to žmogus, eidamas namona, taip saw kalbejo:

— Na, Diewui wisagalincziam dėkui, kad pamatė mudwieuju wargą. Malkos yra, mergina ugnį sukurs, o rapuku dwiem šykiam užteks. Diewas yra mielafirdingas; tūjaus stuboje bus smagiaus. Mergina jau pusantros dienos neko ne walgė, tai prasidžiugs! Ponas Diewas mielafirdingas!

Taip šnetucziūdamas, po wiena pažasčia nešė malkas, o su kita ranka kas walandą czu- pinėjo, ar rapukai neišbiro. Gerybes nešė dides, dėl to pakelė akis augštyn ir wėl murmėjo:

— Misljau saw — pawogšiu! o czion ir be wogimo nū wežimo nutrito. Nėwalgėwa, tai dabar walgysiwa! . . . Diewas mielafirdingas, Patronė tūjaus pakils nū šiaudu, kaip išgirs, kad turiu rapuku.

Kaip Lauras išejo, tai Patronė nesijudino nū šiaudu. Budawo, kad kaip Lauras parnešdawo

malku, tai pakurėdawo peczių, parsineshdawo wandens, pawalgydawo, tą turėdawo, o pastui ilgai žiurėdawo į ugnį. Wandė ir ji jieškoti darbo. Buwo pristojus šyk wienūse namūse mazgoti pūdus ir šąslawas nešioti, bet kad nesuprato, tą jei liepė, tai ant rytojaus ją pawarė. Pastui jau nejieškoto neko ir nerado neko. Per ilgus dieneles sėdėjo namie ir bijojo išeiti laukan, nės ten užlabinedawo ją Jrlantai ir girti matrozai. O per toki dylawimą jautėsi dar nelaimingėsnė: ilgestis edė ją kaip rudys geležį. Buwo dar nelaimingėsnė už Laurą, nės ją muczyjo ne tik badas, ne tik wargai, ne tik mislys, kad jau nėra pagalbos dėl jos, bet jei bašei ilgu buwo Režiuku ir Juro arklininko. Žadėjo jis jei ir kalbejo „kur tu buši, ten ir aš bušiu“, bet ji waziawo tūšyt buti pone, o dabar wislas nuėjo išwirkšcei!

Jis bernawo dware, turėjo ir sawo kolioniją po tėwais; o ji tokia bėdna, tokia alkana, kaip pelė Sudargo bažnyczioje. Ar atwaziūs? o jeigu atwaziūs, tai ar priglaus prie sawo krutines? ar pasakys „širdelė mano!“ arba „šalin traukiesi, ubago waike!“ Kas per wainikas dabar jos? štururai. Szunys Režiuku, pamatę ją tokią, pradėtu loti, o wienot ten taip kas traukė, kad štai! dušia norėtu iš jos išlekti ir lekti kaip kregždėle

per wandenius; ir norint numirti, bile tenai. Ten jis, Juras! ar atšimeno dar, ar užmiršo, bet jis jos numylėtafis; tik su jū buti — linksmybė ir džiaugšmas, su jū wienu iš wisu swėto!

Kada budawo pecziuje ugnis, ir badas ne taip staudus, tai žiurėdama, kaip šnyppščia liepsna, atšimėdawo, kaip Režiukūse talloje werpdawo, o Juras ištikęs galwą per duris sakhdawo: „Patrone! eisziwa pas kunigą, nės tu man patinki!“ Ji jam atsakhdawo: „tylek, begėdėli!“ O taip jei budawo tąšyt smagu, taip linkima ant širdies. Arba kaip jis ją neatleistinai tešdawo iš kampo ant widurio aslos šokti, o ji, užšidengusi su alkune akis, šniždėdawo: „Jurguti, liaut, aš nedrįstu!“ Kaip žiurėdama į liepsną, atšimėdawo to wisfo, tai ašaros liedawosi per weidus; dabar jau ugnies nebūwo pecziuje, o ašaru atšy, nės tiek turėjo, tiek ir išwerkė. Tankei jei rodėsi, kad bėga jos ant širdies ir slogina. Žautė, kad pajėgimas baigėsi, kad jau nepajėgė nei mislyti; kentė kantrei ir be skundo, tik žiurėjo, išwertusi akis, kaip paukštelis, kurį wanagas draško.

Taip žiurėjo ir dabar sėdėdama. Tūmi tarpu kas žin kas paklibino duris. Patronė mislyjo, kad tēwas, nei neatšikreipė, tik išgirdo swetimą balsą: „Lookhere!“

Buwo tai gšpadorius tu gardeliu, kuriūse

tur. Wiens mēstas arba wiens žemės kam-
pas, kuriame daug žalnierių randasi, iš to
rods tur įpatįškos naudos, kelintas „Diefe-
rantas“ ar fabrikantas nū žalnierių ir pat
pralobsta, ale wisai žemei žalnierių yra ir
pasiliekt sunki našta. Tufstant tufstanczei
neko nebirba, o tur buti išlaikomi. Dru-
tynės, kurios tiek pinigų kaštūja, ir wisai
žalnieriškijie zopostai pakajaus czese be jo-
kios naudos guleti tur. Atsimenant tiek pi-
nigū ir maisto žalnierių nū pasiturincziū tewu
dar suwartoja, galime numanyti, tiek žegno-
nes tewiškēi tekū, kad milijonai, kuriūs za-
lnierių kaštūja, galetu suwartoti buti ant
pakajaus priewoliū, ant budawojimo tiktū,
basijū, gelžkelin, firatu ir wargdieniu butu
ir t. t. Rods wisas gywenimas žemeje
kitošs pastotu, ale ne palaišesnis, bet geresnis.
Pirm pranēsta pasaka kožnam išrodo, kad
žalnierių yra ir pasiliekti sunki našta. Kas
tenai prie tu dwēju laukininkū lengwai su-
prantama, tai prie didziūs karalyštēs ne taip
aiškēi išsirodo, ale tacziau taipu jau yra.
Bagirtina to del yra, kad keli deputiertai
nurodē ant to, kad reiktū žalnieriųje su iš-
dawimais skupiaus apsieiti. Ne su išdawi-
mais už maistū bei ginklus, nēsa tie yra
swarbiausi, bet ipaczei prie apredo ir buda-
woniū ir kitu daug pinigū kaštūjanecziū, o
ne po wisam priwalingu daigtu. — Wyg
pirm Berkunijos twankas žmonēs silpnina ir
alsina, ir jie norint prisibijodami welhjo, kad
Berkunija weik galū darytu twanko slogai,
taipo eina dabar bewēik wisiems Auropos

žmonēs po žalnierištēs našta. Ponas Die-
was tesutenka weikei pagalba. Uforius.

Redėlinė peržwalga.

Wilžeje, 9. februaritijū.

Pasirengimai ir triusinejimai del sšyrimo į
cēcorystēs saimū dabar wis didyn eina. Tufstant
tufstancziū laištu nū wisokiū partijū yra į
šwētą išleidžiami. Bet bēda, kad labi tankei tik-
riejie pasilaikymai, tikra priežastis del išardymo
cēcorystēs saimo yra užtylima.

Bewēik wisūse waldžios laikraščizūse tiek daug
fuktereja apie prasidēsenti lary, o dabar pirm keliu
dienu prie nekuriūs czesniēs progai atfiradus
mūsu šlowingas cēcorius gendroliams tokeis
žodžiais fnekejo:

„Mano ponai! Reserwistai tik tampa įtrau-
kti, idant pasipratintū ju rexitērgiweronis apsi-
eiti. Rods iš to atfiras wisofios paslalbos, bet
galiū patikrinti, kad karas nebus.“

Taip jau ir karaliumas wienam bagocziui,
kupcziui Berlyne, sakēs:

„Dymytiesi turū iš dabarnyškēzio nera-
mumo kupcystēje; Prancuzija mus neužgaus,
o mes Prancuzijū neužgausime.“

Yra tai cēcoriškijie ir karaliūmiškijie žodžei,
ant kuriū be abejojimo tikėti galime. Ale to del
dabar ipaczei konzerwatywiškūse laikraščizūse šauk-
smas del karo nepasiliauja? Kas tokiū laikraščizū
partijos iš to norins kę pasinaudoti nor del sšy-
rimo! Wisur jie sako, jeigu dabar naujame saime
waldžios prašymas del waisfo pabidinimo ant
septyniu metu netaps primelytas, tai karas bus,
bais didelis karas; Wokietijai prie to tik tekū
ar laimėti, ar wisai pražuti. Taip rašo po
waldžios itekeme stowintiejie laikraščezē. Ar per
tai nor, kad žmonēs iš baimēs del prasidēsencziū
karo ir tikēdami ju žodžiams, tik sširtu wyrus,
kurie ne wien tik pritarū waisfo padaugsinimui
ant septyniu metu, bet ir wisiems kitiems waldžios

prašymams del pabidinimo wisokiū mofescziū ant
dalytu, gywenimo išlaikymui neatbutinai reikalingu
ir daug wartojamū.

Dymnai tik wis išsirodē, kad waldžia nega-
lejo buti pakajinga su cēcorystēs saimo pritarimui
del waisfo padaugsinimo ant triju metu. Juk
po triju metu wēl butu galejus kę da-
lytę perkratinėti ir jei reikalas, wēl to-
liaus pawelyti arba, jei nereikia, kaštę pama-
žinti. Ko del reikia cēcorystēi pakajaus laike iš-
leisti tiek daug pinigū ant waisfo padaugsinimo.
Matome, kad nei mislyti nereikia apie lary.
Wisas tas šaukšmas tiktai atfiranda per suktybes
nekuriū polytiskū partijū. Ar tai negana, kad sai-
mas pawelhyjo ant triju metu kaštę del waisfo padaug-
sinimo. Waldžia kaip ir kožnas kitas gerai žino, jog
kiefwienas wofiskas padonas, tewiškēi pawojingume
be ēant wisę del jos apgnimo apėrawos, tegul
priskauso, prie kofios partijos jis nor.

Wis dabar tampa walmūi dumojantiems wy-
rams po aliu mesta, jog jie nesilaiko wērnai prie
cēcorystēs ir karalaus del to, kad waldžios pra-
šymams ne wisados pritaria, ale dar nei wienas iš
waldžios laikraščizū mums tikrę priežastį del cē-
corystēs saimo išardymo neišrodē.

Kaczeig ir nū istikimū pusiu wisos paslalbos
del prasidēsencziū karo netikromis paženklintos,
tai kaip mums wodosi, tie pranashawimai nepasi-
laus, iki kol sšyrimai nebus atlietami. W.

Į š swetur.

Įš Austrijos. Arklū išgabėnimas per wi-
sus Austrijos ir Wengrijos rubezus yra uždrau-
stas. Tai dabar jau trys cēcorystēs šitę uždrau-
dimę išleidžiusios, butent Wokietija, Maskolija ir
Austrija. — Wengriškos ministerijos Prēzide-
tas Tiszta dar pirm trumpo saime istarēs, buk pasi-
laikymai tarp Austrijos ir kitu waldžiu, ipaczei
Wokietijos, wisai nepersikeitē ir galima twirtai
pasitikėti, juk pakajaus bus išlaikomas. Bet ne la-

gyweno, senis Mutlitas, susiraukęs, žėbras (ne-
czystas), mudriškēs, su pilnu sunkiu tabako.

Mergina, pamacziusi jį, labai nusigando: tu-
rejo užmokėti dorelį ant kitos nedēlios, o netu-
rejo jau nei grašio. Galejo tik nusizeminimui
atsiprašyti, del to, priejusi, aplabino kojas ir pa-
bucziawo į rankę.

— Aleinū dorelio! — tarē.

Suprato žodį „dorelio“ ir papurtē galwa,
pasakē kelis žodžius, ir žiuredama į jį, ir mosū-
dama rankomis, norejo pasakyti jam, kad jau nēko
netur, kad jau antra diena, kaip nēko neragawo,
kad alkani ir kad jis susimyletu ant jūdwięju.

„Diemas dideigalincziam ponui užmokēs“ —
pritarē lietuwiskai, ne žinodama jau nei kę sakyti,
nei kę daryti.

Dideigalintysis ponas nesuprato, kad jis di-
deigalīs, bet numanē, kad dorelio negaus; o po
walandēlei taip gražei jau kę suprato, kad surinko
į wienę rankę wisus daigtus, o su kita paēmē
merginę už pecziū, pastumē iš palengwo, išwedē
laukan ir pamete po kajomis daigtus. Paslui
wēl iš palengwo prawērē duris nū šinkiaus ir
suriko:

— Et, Baddi! yra stuba del tawēs.

— Ale right — atsiliepē balsas iš widurio
— atsilraustysiu ant nakties.

Mutlitas paslui išnyko tamsime bute, o mer-
gina pasiliko wienu lauke. Sudejo daigtus ant
šenkēzio namu, ir atfistojusi šale ju, laukē kaip
wisados pakarni ir tyka.

Girti Jrlantai, eidami pro ję, jau tūsyk ne-
užlabėnējo jos. Stuboje buvo tamsu, o lauke
šwieju, ir toje šwiefoje burna jos išrodē taip su-
wargusi, kaip po baisēi ligai. Tikt aiškūs balz-
gani plaufai buvo po senowei; lupos buvo pa-

mėlynawusios, akys išpūlusios ir lyg pamuštos,
kaujai kyšejo weidūse. Išsirodē, kaip kwēka, kuri
wyta, arba mergina, kuri miršta.

Praeiwei žiurejo į ję su gailēscziū. Wienu
jena jūdžmogē klaušē kas žin kę, bet ne sulaukusi
atsakymo, nuspiowē ir nuėjo piktā.

Lauras štabinofsi namona su tokiū džiaugsmu,
kofį tur labai bēdni žmonēs, aiškēi matydami
Diewo apweizdę. Turėjo rapukus; mislyjo, kaip
jūs walghs, kaip ryto wēl jis waisščezios apie
wežimus, o kę weiks poryt, mislyti negalėjo, buvo
per daug alkanas. Pamatēs iš tolo merginę
bestowint šale duru, nusidhywyjo ir dar labiau
štabino žengti.

— O tu, ko czion stowi?

— Gaspadorius, tēti, mudu išwarē!

— Išwarē?!

Malkos žmogui iskrito iš ranku. To tai jau
buwo per daug. Išwaryti jūdu tada, kada tu-
rėjo ir malkū, ir rapukū! Kę dabar pradēs, kur
jūs išsikēps, kūmi pasidrutīs, kur pasidēs? Paslui
malkas Lauras ir kepurę drēbē į purwinyę. Jėzau!
Jėzau! apšifuko aplint, išsižiojo, pažiurejo į mer-
ginę ir dar sykį paklausē:

— Išwarē? . . .

Paslui roboti norejo kur eiti, bet sugrįžo, o
balsas jo buwo kuczias, franklys ir baisus kaip
wēl suriko:

— Ko del jo neprāšei, žiople? — Ji atsi-
dusējo.

— Prašiau.

— Pūlei jam po kojų?

— Pūlian.

Lauras wēl apšifuko ant wietos kaip pašmeig-
tas wabalas. Wpse pasitarē tamsu.

— Kad tu prapūlitum! — užrifo.

Mergina žwilgtelejo į jį graudžei:

— Tēti! kūmi aš kalta?

— Stowēk šiczion! eisiu aš pats jo papra-
šyti, kad nors rapukus dātu išsikēpti.

Nuejo. Po walandēlei bute dawēsi girdėti
rēkawimas, trepsėjimas, ir Lauras išlektē laukan,
stumtas štywa ranka.

Walandēlę pastowėjo, paslui tarē merginai: —
eik šen!

Pasilentē painiti daigtus. Buwo per sunkus
ant jos šylos, bet jis nepadėjo, rasi užmiršo, rasi
nematē, kad mergina wos wos pakelē.

Nuejo. Roks nors praeiwis maž butu žwilg-
telejēs ant to nuwargusio senio ir ant tos mer-
ginos, bet wisai priwratę kasdien matyti tokius pa-
wargelius. Kur galėjo nueiti? į kofię dar tam-
sybē, į kofį wargę, į kofias nukas?

Awėpawimas merginos buwo kas walandę
funkēsniš; pakinkei pradėjo linkti, o ant galo šakē
tėwui:

— Tēti! te študurus, aš jau nepajėgiu.

Jis lyg pabudo.

— Tai mes! jūs!

— Juk susigadys.

— Nesusigadys.

O pamatēs, kad mergina abejojo, suriko iš
piktumo:

— Mes! nēs aš tawę užmušiu!

Persigandusi Patronē, paklausē, ir ējo toliaus.
Jis kelsis šak kalbėjo: — kad taip, tai tegul
bus taip! — paslui nutilo, bet akys jo ne gražei
žiurejo.

Per labiaus wis purwimas ulyczaitēs artinofsi
prie mariū kranto, užlipo ant dideliu tiktū, kurie
laikēsi ant kūlu ties wandeniū. Budawojo ten
nauję laiwawietę (dolę). Augštai kyšawo bo-

bai tai nor sutikti su viršui minėtu veikalu, ir su žine, jog austrifskoji valdžia ketina cecorystės saimą suvadinti ir išspręsti pinigų ant ištėtimo dėl vaisto išrėdimo reikalingu daigtu.

Į Anglijos. Karalystės saimas be jokio įpatiško apmąstymo atstumė užmanymą prašanti šlyrimo teisybę moteriskėms.

Į Maskolijos. Cecorystas išleidimas užbrandžia arkliai išgabenimą iš Maskolijos per rubėžius. Tufstancziu tufstanczei arkliai tapė sugabėti prie rubėžiaus, kuriu nebegalėjo išvežti. Maskolijos Lietuvos mėsčiai parubėžyje, kaip tai Naumėstis, Lauragė, Kybartai yra šlyriumi žalniereis pripildyti.

Į Vokietijos.

Į Berlyno. Viešpats cecorius geroje sveikatoje beveik ant visų dabar laikomu dvariskiu linksmymu ir czesniu pribuvo.

— Augštoji šešaukite princėse Wilhelm, kaip ir jaunasis princas randasi prie geros sveikatos.

— Sakoma, buv princas Endrikis iš Prusu su Hesu didercikto dukterimi, princese Irene iš Hesu, susijabesęs.

Į Potsdamo. Nėdytojis wofišto laikraščio „Potsdamer Nachrichten“ tapė ant 6 nedeliu kalėjimo prasudytas. Jis buvo savo laisvę praplatingęs netikrą žinę, buv Maskoliu caras wofišlą pasiuntinį v. Guillaume, tame laike Petrapileje buvusių, nušovęs.

Į Neidenburkio (Prusu provincioje). Kaip žinoma, ant lauku per czesnis ir muštynės atfiranda. Taip Turavos kieme nekursai ufininkas su kruta taip nelaimingai tapė tropytas, kad ant vietos negyvas pasiliko.

Į Angerburkio. Pasfutiniame laike šio mėsčio ežeras daug apieru reikalavo. Taip nekursai liūsininkas, iš Kiršaicziu į Lecus eidamas ežeru,

bos dėl įmušimo storu kulu, o tarp lentu ir baltiu kuitinėjosi žmonės. Patronė, priėjusi prie kruvos medžiū, atsisėdo, nės neįstengė eiti toliaus. Lauras tylėdamas ir atsisėdo šale jos.

Buvo jau ketvirta adyna po pietu. Wisas krantas krutejo nu žmoniu. Migla nukrito ir saulelė aiškai apšvietė du pawargeliu. Wisas lig kwepawo pawasariu, buvo mišlus, linksmas, pilnas laimės. Aplinkui buvo taip šviešu, kad net akys merkesi; o toli dangus gražei suėjęs buvo su wandenimis. Ne toli kranto buvo matyti daugybė stiebu, laminai, karunėlės, kurias wėjas plaiskė. Laiwai, einą iš tolo prie kranto, rodėsi, išnirdawo iš wandens. Užtraukti ir išpušti žėglei atsimušė lygiamė wandenyje kaip balti debesėlei; kiti laiwai plaukė nu kranto į mares, pasfui jūs tiesėsi putos. Plaukė į tą pusę, kur buvo Rėžiūkai, kur pasiliko jūdwięju laimė, geras gyvenimas, linksmos dieneles. Mergina mišlyjo saw, tūmi jūdu taip labai nusikalto prieš Diewą, kad Jis, tols maloningas, tikt nu jūdwięju atkreipė sawo weidą ir užmiršo tarp swetimu žmoniū, ir išmetė ant tolimo kranto. Juk Jo waleje buvo jūdu wėl palaiminti. Tiek laiwi plaukė į aną pusę, bet wiši plaukė be jūdwięju. Suwarguštios jau ir mišlys Patronės nuklė dar šykį į Rėžiūkus pas Jurg arklintą. Ar mišlyjo apie ją, ar neužmiršo jos? Ji atsimena, nės tikt laimingi žmonės užmiršta, o bėdoje, wargūse mišlys taip sukasi apie numyšetūsius, kaip apynei apie smaigą. O jis? Jis mažu jau užmiršo apie senąją meilę ir senei pirkliaus nusiuntė litur. Juk ir gėda butu mišlyti apie tokią ubagybę, kuri be rutu wainikelio daugiaus nėto netur ant šio swėto; pas ją, jeigu atjos swotai, tai . . . smerties.

(Dar ne wisfas.)

prapūlė. Jis bene bus kokioje blenkeje šlapią grabą radęs.

Į Braunsberkio. Nekuri kalinė Fleisbauerikė buvo, kitoms kalinėms į sawo celes sugrįžus už wieno bošo ant kiemo pasislėpusi. Naktuje užweizdetoje sawo stuboje iš miego pabunda ir pamato, kad šita kalinė jos drabužeis nor apsirėdyti. Pašokusi yra anos smaugiama ir tik su bėda atsiwalnyjusi įstengia į butą iššiveržti, kur jai pasijutė wyriškį kaliniu užweizdą ant pagalbos pasifaukti. Ta pati kalinė į sawo celę nugabenta bandė pasifarti, ale dar laiku galejo ryškį perpiauti. Dabar prieš ją skunda dėl razbajaus pakelta.

Karalystės saimas.

5. susijėime užmanymas dėl prirodyjimo 750,000 mk. iš karalystės šlyrės Reino provincijos pašalpos šlyrėi dėl šelpimo anos provincijos ufininku, tapė po apmąstymo įpatiškam komisijonui dėl permėginimo įdūtas.

6. susijėime nebuvo ko įpatiško ant apmąstymo. Bet per tai, kad ir kunigaitštis Bismarkis atfirado, šikšai susijėimas swarbesnis pastojo. Kunigaitštis Bismarkis šate, negalėdamas praėjusių naktį mėgoti, skaitė Windthorsto kalbą apie paslėptus mokesčius (Monopole) ir turis prieš tai šlyrėjams kalbėti. Kunigaitštis Bismarkis toliaus sawo kalboje wėl tjo prieš cecorystės saimo daugūmėnė ir jos wadowus Richterį, Windthorštą ir Grillenbergerį, jiems po akiu mesdamas, jog per toki pasielgimą Wokietijos gywentojams didžiausią naštą galės uždėti. Butent, kad po nelaimingo karo reiktu tojo laistas neprieteliams atmokėti, ir už tai turėtu buti mokesčius padauginti. Ale deputiertas Richteris jam atsiliepė, kad jie, kaip žmoniu wietininkais, tik atliko sawo pareigą užtardami mišles jūs šlyrustu žmoniu. Apie kokią atsiliepiną arba jūs trophyenczią kaltybę czion negal buti šnekta.

Kitūse susijėimūse tapė permėginta rokunda karaliskiu giriu gaspadorystės, gelžkeliu bei sudzios ir tam lygos karalystės rokundos. Minėtina tik yra, kad saimas priwelyja 10,875,000 markiu ant pagerinimo wandens keliu, juriu, ūstu, keliu, tiktū ir ant budawojimo urėdiktu gyvenimo butu, kaip ir ant pašalpos widurjeminei ir juriu šlyporystei.

Į Lietuvos.

Į Tilžės. Szioje nedėleje prasidėjo prisaitintuju judas Tilžėje. 7. š. mėn. dėl uždegimo, 8., 9. ir 10. dėl neteisios priešiegos, 10. dėl plešimo ir užmušimo, 12. dėl plešimo ir 14. dėl užmušimo bus prowos laikomos. Szis kartas tik wieng nedėlę tetruls.

— Praėjusiąjį subatą atlaitytasis mažasis arkliai turgus labai praštas buvo. Geru arkliai wisai neatgabeno. O priegtam ir oras biauirus buvo, nės beveik per wisą diengą lijo.

— Karo ministerija apšalydina, jog, waistui pasididinant tam reikalingieji arkliai per atwirai padawadytinus turgus tur buti superkami.

— Kaip jau kartą pranėsta tapė, nekursai druskiau waznyczia, wėžime atradęs nekuriu keliaininko rewolwerį, tūmi per neatfargumą iššowė. Tasai žmogelis ligonbutyje pasimirė. Sudas dabar tą keliaininką, kurs aną ginklą wėžime užmiršęs, į atsiliepiną traukia.

— Kaip girdėtiesi, wėl keli žmonės mėsė nu trilynūtos kiaušenos mėsos susirgę. Jie buvo nu lauku per sawo gentis defros ruktos gawę. Tos wos walgę ir turejo susirgti. Kadangi nedaug walgę, tai dar mišlyja lekorius galėjęs gelbėti. Matoma, kaip reikta saugotiesi walgant kiaušeną žalią arba pusžalią.

Į Naujosios. Czion anie walkatos, apie kuriūs jau kartą rašeme, wis durnyn pradėda

elgtiesi. Mocwicziau kaltyziui 22 langu įmušo, o kitą naktį beweik 200 glūšnaicziau nupiwė. Ju namus beperkratant nei jokio ginklo nerado. Kampiniskiu kieme nekurei mergaitė beapsirėdant tapė jos šauta. Jei nepasilentus butu ją suwis tropyjęs. Kulką liampą tik patrophyjo. — Mums tos žinės labai dywinos pasirodo. Ar iš tikro negalėtu tūs pasileidelius į korawonę traukti?

Į Szilokarcziamos. Antrasis mokštojas Werdaineje, Ambrasatis, yra per mokštoją į Rindupius pašauktas.

Į Ramucziū. 28. praėjusio mėnesio tapė keliems šmugleriams 2 kiaušės atimtos ir pas ufininką G. į Szilmeišius nugabentos. Wakare radosi stalbas atlaustas ir kiaušės buvo šalin. Jau antrą sykį prie šio ufininko atšitrophyja, kad pas jį nugabentos kiaušės tapė wėl nu šmugleriu pawogtos.

Į Rusnės. Wiename tamšime wakare praėjusios nedėlės tjo nekursai žwejstės gaspadorius G. su sawo bernu B. iš Palalnos, nu kurbiskiu mariu pareinant į Palalnos karcziamą. Ten jam bešant patėmijo, kad prie mariu užmiršęs drabužius. Bernas išėjo jieškoti, bet bėda, nesugrįžo. Mišlyjama kad jam tamšoje mglose išėjus į kolk adarą wietą įkrites sawo galą radęs. — Pusto wėžimas iš Szilokarcziamos jau negal iki musu kiemo atwykti ir pusto daigtai tur kitoku budu per Atmatupę pergabenami buti.

Į Ragainės. Mokštojas Klimantas iš Rudekiu, šėnutėmis bebėginėdamas į atdarą eketę įbėgęs po wandenimi panėrė. Tik su wargu pasijutė jį ištraukti, jau justyrušį ir be šgmonės, ale tik dar gywą.

Į Kraupiskio. Waznyczia Juratis iš Ragainės parwaziūdamas Szolwicziau giraitėje keturiu plešiku tapė užpultas ir sumuštąs. Jį išrėdę ir 6 martius pinigų atėmę paleido namon waziūti. Plešikai wėl girėje prapūlė.

Į Melaukiū. Czion wiename kieme bandyta pirm keliu metu kalwę uždegti. Dabar tas dalyšas sudui pranėstas. Tą wislą pertardyti ir perjėškujimo sudžia iš Karaliaucziaus czion atwykęs.

— Pirm daugiaus ne kaip 2 metu Münchenwalbėje gaspadinė Barjunėnė pasimirė. Nesenei pasiturintysis ufininkas našlys gerą prieteliu dėl 300 markiu apšlundė. Szikai jau pirm to jam buvo grumzdes, kad jį štotsanwaltui padūšęs už apdawimą jo paczios, jei jį dėl 300 mk. skusęs. Ufininkui jį apšlundus, šikšai iš tikruju Barzung dēnuncerawo. Szio nabastinintės paczios lawonas tapė išlastas po daugiaus ne kaip dwieju metu. Weik iššireikš, ar teisybę ar neteisybę sudui pranėšęs.

— Užbaltiu kieme sluginė Enzelaitikė su motyna tapė suimtos ir į perjėškujimo kalėjimą pasodintos. Žiedwi kaltinami šwėžei gimusį kuditį nužudžiusi.

Į Belininku. Kudikei nekuriu ufininko iš Riebudziū, bežaidami brėžukais, gyvenimą užkūrė. Kudikei rods išgelbėti, ale gyvenimas, menkai į ugnies šlyrę įpirktas, į plentą nuplėšėjo.

Į Labgawos. Weluwos ir Tepliamos walscziau cecorystės saimo kandidotu Rikert'as iki šiolei buwusiam kandidotui v. Gutstet'ui priešais pastatytas.

Wisokia žinė.

— Nekursai bagotas kupczius iš Karowo, waziūdamas iš kito mėsčio namona, šlyrėsi sawo pirmosios klasos kupciją, bijodamas plešikams į rantas pulti. Ant nepalaimos jis wienas wėžime tebuwo, koltai ir keliu wagisziū tapė patėmyta. Naktuje staiga bewaziūjant wienas plešikas pas jį išbriowęs su rewolweriu į jį šowė ir tik petį tesuronijo. Kupczius jam greitai rewolwerį iš

rankos išmušęs pro durys išstumė. Pleškitas lamingai nušokęs pabėgo, ale kupčius iš vežimo išvirte su koja po ratais paėjo. Vienas kapneris tai pamatęs trukį sustabdė ir bedžių jau apšvaigusį į vežimą gabeno. Dau jis pagys, abejojama. Pinigus wisus tebeturėjo.

— Toruse nesenei nekursai gelžkelio urėdininkas po trumpos ligos pasimirė. Jo pati tai taip į širdį dėjosi, kad iš walnos wales saw smerties jieškiojosi. Ją atrado pasikorusią. 3 waikelei stratomis pasiliko.

— Musijudydinti, idant stolininkei ir buwusei mielulei augštą išpirkimo sumą prirupinti, tai tik Paruze tegal atsitikti. Nekursai wyras be darbo aplinkui slinkėdamas tampa nekursio pono užklaustas, ar jis noris 30000 franku užsipelninti. Sziam paklausus, kokiū budu, atfalo: Ejes drauge į mano gyvenimą, turi manę nudurti. Szis išsiprašo rankpinigiu 100 franku ir laiko tą daigtą apsidumoti. Darbininkas su nekuriu draugu pinigų turėdamas išigeria ir su jūmi susifunija. Szisai aną apfundžia, kad jo drangas per waghstę pinigų pasirupinęs. Ant pulicijos wislas išstreiškia. Pulicija ir tai patyria, ko dėl ansai ponas norėjęs nusijudydinti. Jis buwo butent už 200 tustancziū franku sawo gywastį

išpirkęs. Sawo mielulei, kurei jis 150 tustancziū išwiliojęs ir kuri jį už tai ketinusi stusti, buwo išpirkimo pinigų prirahydinęs. Pacziam musizawinus, nebutu draugyste pinigų išmokejūs, o kitam jį nujudžius butu turėjusi pinigų išmofeti.

Palajingasis.

Per mēsto ulyczias bēga lengwei šokinėdamas jaunas wyrukas. Jo pastjudinimai yra greiti mudrus; akyš žiba, lupos juda, ir pritintas raubomumas jo sujudusi weidą dengia. Jis rodosi wisu palajingyste ir džiaugsmu.

— Kas jam atsitiko? Ar jis pinigų pawelbėjo? Ar jis šlužboje į augštesnią wietą parėjo? Ar jam koks meilingas susitropijimas moja? Arba rasi jis gerai pasipriešpiczawęs, ir jaušmas sweikatos, juntamos šylos per jo wisus šnarius tela? Ar rasi jam už kaziū tą koki kryžių ar koki garbės ženklą dowanojo?

Nekas iš to. Jis prieš wieną pažįstamą pitką pastalbą išperėjęs su wisa istanga išplatino, įq dabar — tą paczią pastalbą — iš burnos lito pažįstamo girdėjęs jai — patfai weryjo.

O kaip palajingas, beje koks geras yra šioje walandoje šisai meilingasis, toli tame nueisentyšis wyrukas! Szimkus.

Turgaus prekios.

Tilžėje, 5. februarijū 1887.

	ml. pf.	ml. pf.
Swieczei už 50 kilogr.	7 50	8 —
Rugei už 40 kilogr.	5 60	5 75
Miežei už 35 kilogr.	5 80	6 —
Awijos už 25 kilogr.	5 10	5 20
Žirnei, raimieji, už 45 kilogr.	7 75	8 80
Žirnei, baltieji, už 45 kilogr.	6 —	6 40
Semenei už 35 kilogr.	8 50	9 50
Lymotai už 50 kilogr.	20 —	23 —
Poputės už 45 kilogr.	1 70	2 30
Swiestas už 1 kilogr.	1 20	1 40
Kiaucei už lapą	3 —	— —
Pywas už 100 lyteriu (bapr.)	24 —	— —
Drangwynas { už 100 lyteriu	24 —	— —
Kiaulena už kilogr.	1 —	1 20
Jautėna " "	— 70	1 —
Veršėna " "	— 70	— 90
Awincziana už kilogr.	— 70	— 80
Grustiene, papr., už kilogr.	— 34	— —
Awiju krūpai už kilogr.	— 44	— —
Szianas už centnerį	2 —	3 —
Sziandai už lapą à 600 kilogr.	24 —	28 —

100 rubliū

pagal bertyniškę depešę 9. febr. . . . . 183,10 ml.

Apsakymai.

Nedėlbienėje, 13. febr.
po pietu ant 3 zeg.

Rusnėje

swetlyczioje pono Scheer'o
laidys ponas

d-ras Kittel

pranešimą apie

prisiartinancziūš skyrimus
del cecorystės saimo. Kožnas skyrikas ant to yra patwicziamas.

Vietuwisla draugyste

„Byrute“

atliks 27. wafario (februarijaus)
po pietu ant 3 zegoriaus

Brėfulėje

swetlyczioje pono Samel'io
sawo mėnesini susiežimą, ant kurio
kožnas geras Vietuwintikas ir Vietuwintike patwicziami.

Draugystės wryrausybė.

!Silkiu!

prisiulau geriausiam palawime nu
10 markiu už baczią prasidedant.
Išsitikimams pirkejams ir dūdu
ant žyczkos.

F. Krafft

Tilžėje, Schloßmühlenstraße 4.

Wisokropu

grabu

kožnūse didumūse turiu wisados ant
zoposto ir pardūdu pigiausei.

W. Horn

Tilžėje, Wokisloje ul. 19.

Vietuwiskas kalendras

galima gauti knigu spaustuwėje
Weyerio & Arnoldto, Tilžėje.

Pastujis siuntimas

akselmashnu

iš didžiošes gelžiu lejincziūš Theodor Flöther'io iš Gasu
Luzicziūje, yra czion atwyles, ir mashnos stow prie manęs už
pažyštamai pigias prekas ant pardawimo.

Bet to dar yra dwi kulami mashni su ir be rof-
werkio pigei pardūdami.

Toliaus prisiulau už labai pigias prekas:

Kapijes, cukorians, muskebodo, bonbon,
chrupiu, pliumiu, šmulates, rysu, razhnikiu,
žwakiu, ruginiu, wyšniu ratawjos.

Ipaczei dar paakimu ant mano apstingai sudawadytaji logari

wilmu, bumbulu ir wisofiu
gelzies taworu.

Ferdinand Mertins

Szilokarcziamoje.

Waska perku ir moku augstas prekas.

Už redyštę atfalo Ernestas Weyeris Tilžėje.

Cecorystės saimo kandidatas walnuju skyrimo walszcziaus Klai-
pėdos Szilokarcziamos yra

d-ras Kittel Rusnėje.

Kas del šito skyrimo nor šį tą patirti, arba šep to del ru-
pintiesi, tas tesimczia sawo adrešą ponui Karl Frenzel-Beyme
Koralikiūse prie Klaipešos arba ponui kupcziu Paul Fahr
Klapešoje del Klaipešos walszcziaus, o ponui Ernst Under
Rusnėje del Szilokarcziamos walszcziaus.

Wisus

kolonialtawornis,

wisokropius

brangwynius!

už tik wien priimtinas prekas po wėrniausio paslužyjimo
pristulo

F. Krafft

Tilžėje, Schloßmühlenstr. 4.

Prisiulau sawo gerai sudawadytaji

kolonial- bei materialtaworn

kupczyste

po numazintu preku, ir garbingus Vietuwintikus prašau meilingo aplankymo.

T. W. Eliseit

Tilžėje, wokisloje ul. 44.

Pirm metu Jenat & Butcherit.

Baltaji cukorini

muszkeboda

po 27 pf. swara,

kaip ir kapijas, cukorijas, rysus, pliumes, baltaji
chrupą, tišę (arbatą), žala muila, petrolija, lampu
alieju, ir t. t. pardūda wisupigiausei

Müschoewsky & Rupson

Klapešoje,

Friedr.-Wilh. ir turgaus ul. kercziūje num. 17.

Kaštu ir spauda Weyerio & Arnoldto Tilžėje.